

תלמודו בידו

דף יב עמוד א

[א] באיזה אופן "תענית שעות" נחשבת תענית, ובאיזה אופן לא ?

[ב] כהנים ולויים העובדים את עבודת המקדש, האם הם מתענים בתעניות גשמים ?

[ג] מדוע ר' אליעזר בן צדוק לא השלים את תענית תשעה באב ?

[ד] מתי צריך לקבל על עצמו את התענית ?

[ה] נדר להתענות שני וחמישי כל השנה, כיצד ינהג כשחל בהם יום טוב הכתוב במגילת תענית ?

- [א] אינה תענית: אכל קודם חצות, וקיבל עליו תענית מחצות ועד הערב. מחלוקת: קיבל על עצמו להתענות חצי יום בלבד, ואחר כך לאכול: לאבוי, זו תענית שעות. לרב חסדא, אין תעניתו כלום, שאין זה עינוי. תענית שעות: נטרד ולא אכל עד חצות היום, ונמלך ואמר שיתענה אף בשאר היום. תענית גמורה: קיבל להתענות עד חצות, והמשיך את תעניתו עד סוף היום.
- [ב] מתענים, כדי לצער עצמם עם הציבור. אבל אין משלימים, לפי שעסוקים בעבודה. תענית זו אינה חובה להם, ומותרים לאכול בכל עת, ואינם אומרים בה "עננו".
- [ג] מדובר בתשעה באב שחל בשבת, והצום נדחה לעשירי, והוא יום טוב למשפחתו. שקבעו להם חכמים להדליק עצים על המזבח, ואפילו אם הלשכה מלאה עצים. [מה שאין כן בשאר מתנדבי עצים, אין מבערים אותם אם יש עצים אחרים].
- [ד] רב: בזמן הראוי לתפילת המנחה, ואפילו בהיותו בשוק אומר "הריני מחר בתענית". שמואל: בתפילת מנחה הסמוכה לתעניתו, מוסיף בסופה דברי ריצוי ומקבל תענית.
- [ה] קדמה הגזירה לנדרו: נדר אחר שגזרו חכמים ימים טובים אלו, לא יתענה בהם. קדם נדרו לגזירה: אם נדר קודם שגזרו חכמים ימים טובים אלו, יתענה. לשמואל, צריך לחזור ולקבל תענית כתפילת מנחה הסמוכה לתענית. לרב, אינו צריך לחזור ולקבל על עצמו תענית.